

De taaltoets voorbij

Oefenmateriaal bij het boek

Rapport over rapporteren

Drie cursussen voor een professioneel (digitaal) rapport

Wim Hoogland

Ingrid Brand

Roel Dik

Noordhoff Uitgevers

Zesde druk

Oefenstrategie

In de inleiding bij het boek schreven wij onder andere:

Recent wetenschappelijk onderzoek onderbouwt dat je voornamelijk vanuit je onbewuste schrijft en dat je bewustzijn vervolgens deels herschrijft. Je bewustzijn bemoeit zich dus pas achteraf met de details. Mits je de juiste oefeningen doet en de aanwijzingen in het boek volgt, hoef je er als student bijna niets bewuusts voor te doen om beter te leren schrijven. Cruciaal is wel dat de schrijfoopdrachten de studenten aanspreken. Correct leren formuleren gaat dan sneller en beter in die betekenisgevende context, dan wanneer het geïsoleerd wordt aangeboden. Denk aan de student die binnen drie maanden Spaans spreekt, en zelfs schrijft, vanwege een Spaanse vriend of vriendin.

Onder andere Dijksterhuis heeft al in 2007 in zijn baanbrekende boek *Het slimme onbewuste, Denken met gevoel* aangetoond dat je schrijft vanuit je onbewuste. Je bent als het ware een doorgeefluik van datgene dat het onbewuste verzint. Net als spreken, gaat schrijven vanzelf. Nadenken kan dit proces verstoren of zelfs blokkeren.

In de loop van de opleiding zien veel studenten het nut in van goede projectverslagen, stagerapporten, afstudeerwerkstukken en websites. Als de student het boek en het raamwerk goed gebruikt en de spelling- en grammaticacontrole van Word benut, dan leidt dit al snel tot betere producten. Dit werkt, in tegenstelling tot bijvoorbeeld een verplichte taaltoets aan het begin van een studie, motiverend. Vandaar de titel *De taaltoets voorbij*. Mocht je toch een taaltoets moeten halen, dan is deze methode een prima voorbereiding om voorbij die grens te komen.”

Kort samengevat: je leert vanzelf beter schrijven door er mee aan de slag te gaan. Liefst met ‘echte’ producten, waarvan je zelf voor je studie of je latere beroepspraktijk het nut van inziet. Vraag anderen commentaar op wat je schreef. In communicatie heeft het publiek altijd gelijk.

Andrea Lunsford, hoogleraar Engels en retorica aan de Stanford University doet veel onderzoek naar schrijfvaardigheid. In een Interview in NRC-Next (28-9-2009) stelt zij onder andere:

“Digitaal schrijven is de grootste revolutie in geletterdheid sinds de Grieken. De verandering is groter dan die van een orale traditie naar schrift. We zitten er middenin, iedereen doet mee en het verandert per jaar. Internet verbetert de schrijfvaardigheid. Het bloggen en schrijven op sociale netwerksites neemt erg toe. Het meeste is niet in opdracht geschreven maar ‘self-sponsored writing’. Dat is een revolutie. Mensen zijn uit zichzelf gaan schrijven. [...] Uit de herhaling van een onderzoek van 20 jaar gelden naar schrijffouten bleek dat studenten evenveel fouten maken. Het aantal spelfouten nam af dankzij de spellingchecker en het aantal verkeerde woorden nam toe. [...] Voor de lol en voor een publiek schrijven verbetert je schrijfvaardigheid en je leert beter afstemmen op je publiek. Je leert steeds beter je gedachten op papier uitdrukken.”

Het zonder nadenken schrijven en het steeds verwerken van feedback lost je problemen op het gebied van concreet en correct formuleren vanzelf op. Je bent onbewust automatisch aan het

leren. Zo werkt het ook bij spreken en sporten, en al die andere vaardigheden die je door oefenen onder de knie krijgt. Het is dus beter om volop te gaan schrijven en feedback te genereren, dan te proberen de aanwijzingen al schrijvend toe te passen. Bij het achteraf herschrijven levert de theorie wel een nuttige kwaliteitsimpuls.

Het achteraf bewust optimaliseren kan het beste in aparte rondes, gebeuren. Er wordt steeds een aspect bekeken. Dit is een nuttig leerproces omdat je na verloop van tijd aspecten als bijvoorbeeld indeling in alinea's vanzelf gelijk goed gaat doen. Het in de inleiding genoemde onderzoek van Flower en Hayes toonde in de jaren 80 al aan dat 'goede' schrijvers uit de losse pols schrijven en daarna gaan 'finetunen'.

In de praktijk hebben onze studenten goede leerervaringen met het achteraf optimaliseren in rondes. Bestudeer die rondes in het boek en pas ze toe. De resultaten komen dan vanzelf. Pas achteraf al de in het boek behandelde theorie toe op de teksten die je hebt geschreven.

Daarnaast wordt je taalvaardigheid er natuurlijk niet slechter van wanneer je via deeloefeningen correcter en concreter leert schrijven. Niet zoals in veel methodes als doel, maar als middel om het onbewuste leerproces te versnellen. Bijvoorbeeld de oefening hieronder, waarin we in een aantal zinnen fouten die we vaak in rapporten tegenkomen hebben verwerkt. We plaatsen regelmatig een nieuwe versie van dit Word-document op de website met nuttige oefeningen en links naar oefeningen.

Verbeter de fouten die we regelmatig in rapporten tegenkomen. In sommige zinnen zitten meerdere fouten. (Oefening 1 in antwoorddocument)

1. Omdat het vreselijk stormde, sneuvelden er vele dakpannen en daardoor werd afgeraden de straat op te gaan.
2. Reizigers worden verzocht hier uit te stappen.
3. Het rapport wat hij het beste vond kwam in aanmerking voor een prijs.
4. Hij gaf hun het werkstuk terug omdat er een aantal fouten in zijn gemaakt.
5. Dat de inleverdatum voor het projectverslag was verschoven vond hij jammer maar kwam hem goed uit.
6. Hij irriteerde zich vreselijk aan haar taalgebruik.
7. Loek schrijft veel duidelijker als Peter, maar dat is niet het enigste verschil.
8. Ik zou in dit stageverslag willen proberen te beschrijven wat mijn ervaringen zijn geweest.
9. Het rapport zal z.s.m. worden aangeboden t.a.v. bijv. klanten etc.

Samenstellingen (Oefening 2 in antwoorddocument)

In het Engels schrijf je samenstellingen over het algemeen niet aan elkaar vast. Zijn de onderstaande samenstellingen correct?

- rechterscheenbeenbreuk
- kortetermijnplanning
- populairwetenschappelijk
- 60+-pas
- hbo-student
- Hottentottententententoonstelling

Nuttige links

<http://www.leren.nl/rubriek/talen/nederlands/>

<http://www.taallessenonline.nl/>

<http://www.leren.nl/rubriek/talen/schrijven/>

Gebruik Google om zelf te zoeken. Zie ook de nuttige links op de website.

Leestekens

In cursus 1 in het boek worden in het hoofdstuk over taalgebruik in rapporten het gebruik van leestekens beschreven. Neem die regels door en controleer zelf een tekst die je hebt geschreven.

Engelse woorden (Oefening 3 in antwoorddocument)

Vervoeg de Engelse woorden op de volgende wijze:

Ik probeer Hij probeert Hij probeerde Hij heeft het geprobeerd

Faxen, downloaden, saven en promoten.

Schrijfportfolio

Een praktijkopdracht waar wij bij meerdere opleidingen goed ervaringen mee hebben, is het vervaardigen van een schrijfportfolio. De uitdaging is dat een werkgever daar enthousiast over raakt wanneer je er in een sollicitatie naar verwijst. Afhankelijk van de bij je opleiding passende beroepscompetenties kun je denken aan een professioneel rapport, een informatieve zakelijke brief, een wervende brochure, een enthousiasmerende webtekst of een foutloze offerte. Je kunt ook een ijzersterke open sollicitatiebrief met bijbehorend curriculum vitae schrijven. Daar kun je een goede stageplaats, een leerzame afstudeerplek of leuk werk mee kunt bemachtigen. In de brief kun je naar je schrijfportfolio verwijzen. Veel van onze studenten maken een digitaal portfolio waarin ze een schrijfportfolio verwerken. Een interessant en goed leesbaar artikel is uiteraard ook geschikt om je visitekaartje mee af te geven. Zeker als het gepubliceerd is.